

МОТИВИ КРЕДИТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Протягом останніх років поведінка українських громадян на фінансових ринках зазнає помітних змін у зв'язку з бурхливим розвитком фінансових ринків та інструментів, призначених для приватних осіб: це споживче й іпотечне кредитування, найрізноманітніші карткові послуги.

У сучасних умовах кредитні відносини набувають нового характеру. В українському суспільстві спостерігаються зміни у мотивації вітчизняних домогосподарств та наближення мотивів їх кредитної поведінки до громадян зарубіжних країн, які можуть з легкістю брати кредити, а при здійсненні покупок розраховуватися кредитною картою. Активність домогосподарств у кредитних відносинах визначається мотивами та цілями, які є основними для індивідів у процесі їх фінансової діяльності [1, с. 172].

Кредитна поведінка домогосподарств визначається мотивами, під якими переважно розуміють внутрішню рушійну силу, що спонукає людину до дії. Я.В. Крушельницька вказує на взаємозв'язок мотивів із потребами: «...це спонукання людини до активності, пов'язане з намаганням задовольнити певні потреби» [2, с. 228]. Пропонуємо, під мотивами кредитної поведінки домогосподарств розуміти мету залучення кредитних коштів.

Кредитна поведінка домогосподарств може бути зумовлена різноманітними мотивами. Переважно виділяють три основні мотиви кредитної поведінки домогосподарств: забезпечення бажаного рівня життя, придбання товарів тривалого користування, піклування батьків про дітей, інвестиційний мотив.

Одним із основних мотивів отримання кредиту є мотив забезпечення бажаного рівня життя. Таке бажання виникає через відчуття нестачі як матеріальних благ (меблів, одягу, продуктів харчування, товарів для дому тощо), так і соціальних (туристичні поїздки, страхування та ін.). Покриття дефіциту грошових коштів для щоденного споживання, забезпечення життєдіяльності домогосподарства, тобто, залучення позикових коштів для оплати навчання, туристичних подорожей, відпочинку.

У суспільстві саме рівень споживання виступає індикатором якості життя домогосподарств. Порівняння з більш успішними людьми із свого оточення підштовхує до збільшення споживання товарів та послуг. Агресивна реклама телебачення щодо заможного, статусного життя сприяє створенню нової системи цінностей і змінює структуру потреб –

формуються додаткові потреби, які не мають відповідного грошового забезпечення. Це і стає першопричиною того, що люди починають жити в борг.

Розширення пропозиції дорогих товарів (побутової і електронної техніки, меблів, автомобілів, нерухомості) також стимулює мотивацію отримання банківського кредиту. У свою чергу, банківські установи для посилення мотивації та активізації кредитної поведінки домогосподарств розробляють спеціальні програми кредитування населення (іпотечне кредитування, авто кредитування, споживче кредитування) [3].

Для більшості українських сімей мотивацією отримання кредиту є піклування батьків про дітей – в основному при створенні ними сімей, покриття витрат, пов'язаних із дотриманням звичаїв і традицій (хрестини, весілля), витрати на освіту. У випадку витрат на здоров'я, – кредит стає своєрідним засобом психологічного та фінансового захисту від непередбачуваних обставин. Учасниками кредитних відносин виступають домогосподарства з низькими доходами, або індивіди, що сподіваються на збільшення своїх доходів в майбутньому.

Інвестиційний мотив спонукає домогосподарства до вступу у кредитні відносини для досягнення як індивідуальних, так і спільних фінансових цілей. Даний мотив найяскравіше проявляє себе у бажанні домогосподарств відкрити власну справу, яка буде приносити прибуток в майбутньому. У цьому випадку, кредит є найбільш ефективним способом використання запозичених коштів, оскільки позичальник, отримуючи доходи від бізнесу, матиме змогу повернути кредит та сплатити відсотки.

Саме у цьому випадку, кредит є найбільш вигідним способом використання запозичених коштів, оскільки через вдале інвестування вкладених коштів індивід має змогу як сплатити взятий кредит, так і збільшити свій дохід одночасно. Такі кредитні відносини переважають у самозайнятих домогосподарств: перукарів, фермерів, будівельників тощо, які бажають розширити межі свого бізнесу.

Підсумовуючи вищевикладене, слід вказати на основні мотиви, що визначають кредитну поведінку домогосподарств: забезпечення життєдіяльності домогосподарства; піклування про дітей; придбання дорогих товарів тривалого використання; організація або розширення власного бізнесу.

Література:

1. Ломачинська І.А. Формування фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств в сучасних умовах розвитку національної економіки. Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 3. С. 172–174.

2. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці: підручник, Київ: КНЕУ, 2003. 367 с.

3. Коваль С.Л. Мотиви та потенційні ризики кредитної поведінки домогосподарств. Ефективна економіка. 2016. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>.

Шастків Роман Іванович

ст. гр. ФУПОМ-22, ТНЕУ

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ, ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Місцеві податки і збори є необхідними атрибутами місцевого самоврядування. Також вони є частиною системи оподаткування і тому на них поширюються загальні закономірності, властиві всім податкам і зборам, а також загальнотеоретичні положення щодо природи податків і зборів.

Одним із найбільш повних є визначення, яке дається професором Л.К.Вороновою, «податки – це обов’язкові за юридичною формою індивідуально безвідплатні, нецільові, безповоротні, безумовні платежі юридичних і фізичних осіб, що встановлені органом законодавчої влади або органом місцевого самоврядування для зарахування в державний чи місцевий бюджет або в цільовий фонд у точно визначеному розмірі і терміні» [3].

В Україні довгий час розвиток системи місцевого оподаткування відбувався повільними темпами, а місцеві податки і збори мали чимало вад:

- відсутність правових механізмів у органів місцевого самоврядування щодо запровадження власних податкових платежів;
- великі затрати на справляння місцевих податків і зборів, що ледве покриваються їх надходженнями; – невеликий перелік місцевих податків та зборів;
- ставки місцевих податків і зборів не враховують можливостей платників податків; – низька зацікавленість місцевої влади додатково залучати кошти з місцевих податків і зборів.

Починаючи з 2011 р. система місцевого оподаткування в Україні була реорганізована, внаслідок чого відбулися кардинальні зміни у переліку місцевих податків і зборів. Зокрема, їх кількість зменшилась – із 14 податкових платежів залишилося лише 5. Було ліквідовано ті місцеві податки та збори, які складали 90% доходів від їх справляння (комунальний податок, збір за надання дозволу на розміщення об’єктів торгівлі, ринковий збір), а також запроваджено нові – податок на майно,